

Çocuklarda Kentsel Koruma ve Kültürel Miras Kavramlarının Gelişiminde Müzelerin Rolü-Santralistanbul Örneği

*

Hikmet Sivri Gökmen
Dokuz Eylül Üniversitesi
ORCID: 0000-0002-3568-8226

Nurten Özdemir
Dokuz Eylül Üniversitesi
ORCID: 0000-0002-6954-2014

Öz

Okullarla sınırlı olmayan eğitimin okul dışı ortamlarda da desteklenmesi gerekmektedir. Günümüzde temel eğitim anlayışının değişmesiyle birlikte okullarda öğrencilere, eleştirel düşünme, yaratıcılık, aktif öğrenme ve sorumlu yurttaş olma kazandırılmaya çalışılmaktadır. Temel işlemlerin yanı sıra, müzeler eğitim işlevini de yürütmektedirler. Müzeler, koleksiyonları, sergileri, olanakları ve sundukları eğitim programları ile çocuklara aktif öğrenme için gerekli ortamı sağlamaktadırlar.

Son yıllarda farklı uygarlıkların izlerini taşıyan kültürel mirasın korunması, ilköğretim programları içinde yer alan bir öğrenme alanıdır. Kültürel mirasın korunması çabalarında ortaya çıkan temel sorunlardan biri, bu konudaki toplumsal bilincin yetersizliğidir. Kültürel mirasın neden önemli olduğu ve korunması gerektiği konusunda yapılacak çalışmalar, farkındalığın artmasında şüphesiz katkı koyacaktır. Bu doğrultuda Milli Eğitim Sistemimizde de "Kültürel Miras" kavramı eğitim programı kapsamına alınmıştır.

Yaşadığımız yapı çeşitliliğine, somut kültürel miras açısından çok zengin örneklerle sahiptir. Sadece anıtsal yapılar değil, sivil mimarlık örnekleri, endüstriyel yapılar, 20.yy yapıları bu zenginliğin bir parçasıdır. Ülkemizde bazı eski endüstriyel yapıların yenilenerek müzeye dönüştürülmesi, kültürel mirasın korunması adına önemli bir kazanımdır. Üretim süreçlerini tamamlayan bu yapılar, geçmiş yaşam kültürümüze yönelik belge niteliği taşımanın yanı sıra, geçmiş teknolojilerin canlı örnekleridir. Bu çalışmada kültürel miras örneği olan Santralİstanbul Enerji Müzesinin geçmişteki ve bugünkü kullanımları aktarılmakta, günümüzde müze olarak kullanılan bu yapının çocuklar tarafından anlaşılmasına ve keşfedilmesine yönelik olarak önerilen "Bina Keşfi" etkinlik föyü ele alınmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kültürel Miras, Kent Belleği, Kentsel Koruma, Müze, Santralİstanbul, Bina Keşfi

Role of Museums on the Developing of Urban Conversation and Cultural Heritage Terms for Children-in Case Santralistanbul Energy Museum

*

Hikmet Sivri Gökmen
Dokuz Eylül University

Nurten Özdemir
Dokuz Eylül University

Abstract

Today, education is not limited with schools. Education in school should be supported by environments that out of school. In recent years, with the change of the basic education approach critical thinking, creativity, active learning and conscious of being responsible citizens notions are trying to acquire. Beside the basic function of museums, they carry out the education function. They provide proper environment to active learning with their collection, facilities and education programs for children.

In recent years, protection of cultural heritage is a new learning area in primary education programs. One of the main problems about protection of cultural heritage is lack of consciousness in society. Studies about why cultural heritage is important and why it should be protected will contribute to increase awareness. "Cultural Heritage" term have been scope to learning program in the national education system.

Built environment we live in, has rich tangible cultural heritage examples. Not just monumental structures, but also civil architecture examples, industrial buildings, 20. century buildings are other parts of this richness. Renovation of some industrial buildings and their converting into museum function is an important benefit about protection of cultural heritage. These buildings completed their production process, are living examples of technology and the witnesses of the period to which they belong. This study explains past and present usage of "Santralistanbul Energy Museum" as a cultural heritage example. As a tangible cultural heritage understanding and discovery of buildings by children is important to protection of urban values. In this context, the study suggest activity sheet called "Discovery of Building" to be understood and discovered of this museum building.

Keywords: *Cultural Heritage, Urban Memory, Urban Conservation, Museum, Santralİstanbul, Discovery of Building*

Giriş

Yaşam tarzlarını yansıtan kültürel mirasın korunup gelecek kuşaklara aktarılması kişilerde farkındalık yaratarak tarih bilinci, kültür bilinci ve aidiyet duygusunun oluşumunu sağlamaktadır. Kültürel miras kapsamında yer alan kentsel öğelerin korunumu ise kent belleğinin ve kentlilik bilincinin oluşmasında önemli bir yere sahiptir. Kentlilik bilinci olan vatandaşların yaşadığı bir toplumda miras değerlerine sahip çıkılarak, kent belleğinin zenginleşmesi ve dolayısıyla kent kimliğinin oluşması sağlanmaktadır. Bu noktada sahip olunan somut ve somut olmayan kültürel değerlerin korunması gündeme gelmektedir.

Bu çalışmada çocuklarda kentsel koruma ve kültürel miras kavramlarının gelişimi, koruma konusunda farkındalığın yaratılmasında müzelerin rolü irdelenmektedir. "Kentler topluluk halindeki insanların ortak yaşamlarından çıkan ve yaşam biçimleriyle şekillenen mekanlar olup, zaman içindeki kültürel ya da sosyal değişimleri bünyesinde barındıran tarihi çevrelere dönüşmüştür. Tarihi çevreler; fiziksel ve sosyal çevreleriyle bir bütün olarak kentlere "kimlik" kazandıran, korunması gerekli birçok kültür varlığından oluşmaktadır. Tarihi çevreyi oluşturan yerleşme ve kalıntılar; geçmiş uygarlıklardan bugüne gelen yaşanmışlığın, verilen emeğin, yapı sanatının en önemli kanıtlarıdır. Dolayısıyla bu yapılar, toplumların yaşantılarını her yönüyle yansıtarak, aynı zamanda toplumsal bilincin oluşmasına da katkıda bulunmaktadır" (Erşen, 2013, s.2). Madran (2000, s.81) yapıları yaşamın mekana yansıyan somut belgeleri olarak değerlendirmektedir ve mekanın hikayesinin parçaları olarak kentin belleğini oluşturduğunu vurgulamaktadır. İnsanlarda kentsel belleğin korunmasına yönelik bir bilinç oluşturulduğu takdirde kentler sürekliliğini sağlayabilecek ve kent kimliğini koruyabileceklerdir. Kandemir'in (2013, s.38) aktarımıyla Tekeli'ye göre geçmişin göstergelerini taşıyan bir çevrede yaşayarak toplumsallaşan bir kişi, kültürün sürekliliğini kolayca edinebilecek ve tarih bilincine sahip olacaktır.

Kentsel Koruma ve Kültürel Miras

Geçmiş yaşantıları günümüz ile ilişkilendirmeyi sağlayan, kent belleğini oluşturan ve kente kimlik katan kentsel mekanın ve yapıların geçmişi öğrenmek, farklı dönemlerin yapı kültürü hakkında bilgi sahibi olmak ve gelecek nesillere aktarmak için çağdaş bir anlayış benimsenerek, her dönemde kullanım sürekliliği sağlanacak şekilde korunması gerekmektedir. Kentsel

koruma uygulamalarında, toplumun yaşadığı çevrenin kültürel değerleri yönünden bilinçlendirilmesi ve farkındalık yaratılması önemlidir. Korunması gereken kentsel doku ve yapılar kullanıcıları ile birlikte ele alındığında koruma kararları başarıya ulaşmaktadır. Kenti bütün varlıklarıyla sevmeye, sahiplenme bilinci ise küçük yaşlarda edinilmelidir (Erşen, 2013, s.1). Asatekin (2004, s.18), Türkiye'nin sahip olduğu kültür ve doğa varlıklarının hızla kaybının önlenmesi için en etkin yolun anaokullarından başlanarak eğitimin her aşamasında bilinçlendirme sağlanması olduğuna inanmaktadır.

Taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının oluşturduğu kültürel miras, geçmiş yaşamla ilgili bilgileri aktaran en somut ve en anlatımlı belgelerin başında gelir. Önceki nesillerin yaşam biçimleri, ilişkileri, estetik anlayışları, yapı ve süsleme sanatında ulaştıkları düzey v.b. birçok önemli bilgi ancak yapılar aracılığı ile anlaşılabilir. Bu nedenle geçmiş öğrenmek, deneyimlerinden yararlanmak, gelecek için örnek almak, bir belge olarak gelecek nesillere aktarmak gibi birçok nedene dayalı olarak geçmişin bu "tanıklarının" korunmaları gerekmektedir (Madran ve Özgönül, 2005, s.57). Kültürel miras bilinci ise, bireylerin sahip oldukları kültürün elemanlarını tanıması, geçmiş ve gelecek kavramlarını bugünü anlayarak düşünmesi ve bunları içselleştirmesi olarak tanımlanabilir (İlhan, 2012, s.33).

Somut ve somut olmayan değerleri kapsayan "kültürel miras" kavramı ilk olarak 1972 yılında UNESCO'nun Paris'te düzenlediği konferansta 'Dünya Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nde kullanılmıştır. "Bir ulusun veya ülkenin kültürel kimliğini oluşturan, tanımlayan, destekleyen veya gösteren, bir ulus veya ülkenin "diğer" veya "öteki" olarak gördüğü uluslar veya ülkeler karşısındaki farklılığını ve varlığını belgeleyen, kültür tanımlamasının içine giren bütün ulusal yaratılar, kazanımlar ve maddesel varlıklar kültürel mirası oluşturur" (Oğuz, 2001). Genel olarak kültürel miras kavramı kapsamında yapı grupları, anıtlar, sit alanları, objeler değerlendirilirken geleneksel kültür ve folklor de kültürel miras başlığı altında yer almaktadır. "Kültürün ortaya konduğu eserler, kendinden sonraki nesillere, ortaya çıktıkları tarihleri gösteren tanıklardır. Bir toplumun içindeki alt kültürlerin olduğu kadar, toplumları birbirinden ayıran kültür farklılıklarının da korunması, bir anlamda insanlık tarihinin korunması anlamına gelecektir" (Avcı ve Memişoğlu, 2016, s.106). Bu tarihten itibaren düzenlenen UNESCO Genel Kurullarında teknik elemanların, yöneticilerin ve halkın eğitimi, kamunun bilinçlendirilmesi konularına önem verilmiştir. 1985 yılından sonraki bildirgeler de ise kamu bilinci yaratmanın ve halkı

eğitiminin yanı sıra okul eğitimine dikkat çekilmiş, okul içi ve dışı öğretimin önemi üzerine çalışmalar artmıştır (Asatekin, 2004).

“Kültürel ve doğal mirasın korunması 2000’li yıllarda devletlerin ve toplumların en çok ilgisini çeken konulardan biri olup, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve çeşitli organlarının çalışmalarının odaklandığı bir alan durumundadır. Korumaya ilişkin birçok uluslararası düzenlemenin yanında, doğal ve kültürel çevrenin (mirasın) korunması artık insan hakları (3. kuşak haklar, dayanışma hakları, çevre hakkı, vb) ile birlikte değerlendirilmeye başlanmıştır” (Özdemir, 2005, s.20). Bu bağlamda koruma alanında sivil örgütlenmeler ve yerel yönetimler duyarlı bir yaklaşım sergilemişlerdir.

Kültürel miras öğelerini anlamak ve koruma bilincini geliştirmek, kültürel miras eğitimi ile gerçekleştirilebilir diyen Avcı ve Memişoğlu (2016, s.106), kültürel miras eğitimi şöyle tanımlamaktadırlar: “Kültürel miras eğitimi, bir toplumun tarihi mimarlık, müzeler ve tarihi kentler, kültürel peyzajlar ve sokak görünümleri, şehitlikler, gelenekler, fotoğraflar, gazeteler, dokümanlar, mahkeme kayıtları, aile belgeleri, hatıratlar, el ürünleri ve objeleri içeren bütün yönlerinin korunmasını, takdir edilmesini ve öğrenilmesini içerir. Kültürel miras eğitiminin ilk ve en önemli özelliği, kendi yaşadığı doğal ve inşa edilmiş çevrenin tarihi ve değeri konusunda, çocuğun kavrayışını ve bilgisini arttırmasıdır”. Yaşanılan şehrin keşfedilmesi çocuklarda tarihi çevreye karşı farkındalığın geliştirilmesinde, miras ve koruma kavramlarının öğretilmesinde önemli bir yere sahiptir. Öğrenme çevrelerindeki değişimle birlikte miras alanları ve tarihi yerler miras eğitimi konusunda yeni öğrenme çevreleri olarak değerlendirilmektedir (Şimşek, vd., 2013, s.107-108).

Uzun yıllardır birçok ülkenin gündeminde yer alan kültürel mirasın korunması konusunda ülkeler, kültürel varlıklarını korumak için çeşitli çalışmalar yapmakta ve yasal düzenlemeler gerçekleştirmektedirler. Dünya’da tarihi ve kültürel mirasın korunmasına yönelik olarak yapılan çalışmalar doğrultusunda, Amerika’da ve Avrupa Ülkelerinde çocuklara yönelik kent- sel koruma ve kültürel mirasa yönelik çalışmalarda da artış gözlenmektedir. Kültürel miras konusu birçok ülkenin ulusal müfredat programlarında yer almakta ve gezi, gözlem, hikaye anlatımı, drama, tarihi çağlara ait gündelik yaşamın oyunlarla anlatılması ve çalışma kağıtları ile bu konular desteklenmektedir. Özellikle drama kültürel miras eğitimi konusunda müzelerde ve miras alanlarında popüler olan yöntemlerden biri haline gelmiştir (Şimşek ve Kesici, 2012).

Kültürel mirasın görsel tanığı olarak tarihi yapıların korunması, kültürlerin korunması açısından önemlidir ve bu eğitimler çocukların erken yaşlarda kültürel mirasın değerini ve korunması gerektiğini öğrenmesine olanak yaratmaktadır. UNESCO özellikle gençlerde kültürel miras bilincini oluşturmak için 'Dünya Mirası Eğitim Programları' düzenlemektedir. Bu programların amacı gençleri yerel ve küresel ölçeklerde koruma konusuna dahil olmaları için teşvik etmek, yeni ve etkili eğitim yaklaşımları geliştirmek, UNESCO Dünya Mirası Anlaşması'nın önemi konusunda gençler arasında farkındalık yaratmak, eğitimciler, koruma uzmanları, çevre uzmanları ve diğer paydaşlar arasında yeni bir sinerji oluşturmak olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda dünya miras eğitimine yönelik eğitimler için kitaplar hazırlanmakta, forumlar düzenlenmekte ve oluşturulan diğer kuruluşlarla işbirliği yapılmaktadır. Avrupa Konseyi, ICCROM, ICOMOS, ICOM-CECA gibi kuruluşlar kültür ve koruma bilinci oluşturmak üzere çeşitli eğitimler düzenlemektedirler. ICOM-CECA müzede eğitim ve kültür çalışmaları üzerinde durmaktadır (Uçar, 2014, s.93-94).

Ülkelerin müfredat programlarında yer alan bu konu, ayrıca mimarlar odaları, mimarlık merkezleri, mimarlık vakıfları, müzeler ve sivil toplum kuruluşları tarafından da çeşitli etkinliklerle ele alınmaktadır. Müfredat programının içeriğine uygun olarak, öğretmenler öğrencilerine yerel yapıyı de kapsayan somut kültürel mirası tanıtılmaktadır. Kültürel miras ve tarihi çevrenin korunmasına yönelik programların eğitim müfredatına entegre olması konusunda öğretmenlere yardımcı olabilecek eğitim programları hazırlanmıştır. Bu programlar kültürel miras bilinci aşılmanın yanı sıra mimarinin de okul müfredatına entegrasyonunu sağlamaktadır. Boston Mimarlar Birliği'nin hazırladığı "Tasarım ile Öğrenme", Philadelphia-Amerikan Mimarlık Enstitüsü tarafından sponsor olunan "Eğitimde Mimarlık", Tennessee Devlet Üniversitesi Tarihi Koruma Merkezi tarafından oluşturulan "Miras Eğitim Ağı" bazı örneklerdendir. Bu tür programlarda öğretmenlere yönelik konferans ve seminerler düzenlenmekte, miras ve tarihi çevre koruma eğitimleri verilirken mimarlık bir araç olarak kullanılmaktadır. "Eğitimde Mimarlık" da 8 hafta sürecek eğitimler kurgulanmakta, bir mimar, bir mimarlık öğrencisi ve sınıf öğretmeninden oluşan bir ekip ile haftada bir saatlik teorik ve uygulamalı dersler verilmektedir (Thornton, 2008). Araştırmacılar kültürel miras eğitiminin tarih, coğrafya, edebiyat, müzik hatta fizik, kimya, matematik gibi derslere entegre edilerek verilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu nedenle programların pek çoğunda kültürel miras eğitimi interdisipliner bağlamda ele alınmaktadır.

Bunlara ek olarak “miras”, “tarihi çevre koruma” eğitimi ve “mimari eğitim” konularında ders vermek isteyen öğretmenler için yardımcı olabilecek pek çok web sitesi oluşturulmuştur. Milli Parklar Servisi’nin web sitesinde “Tarihi Yerler ile Öğrenme” başlığı altında tartışma, değerlendirme, alanların tanıtımı ve çeşitli aktiviteleri de içeren programlar vardır. Bu aktiviteler mekanların tarihçesi, harita kullanımı, doküman ve tabloları okuma, grafikler, mekana bağlı aktivitelerden oluşmaktadır. “Tarihimizi Korum” web sitesi tarihi bölgelere düzenlenecek turların ve keşfedilecek yapıların olduğu; “Architeacher”, yapıları bakma ve çizime aktarma, korunmalarını konusunda fikir yürütme, konularla ilgili okul gazetelerine yazı yazmayı teşvik eden programların bulunduğu örneklerdendir. Daha geniş ölçekte ise yapı çevre ile ilgili bilgi verme konusunda “Yapılı Çevreyi Anlama Merkezi”, “Box City” programını oluşturmuştur. Öğrenciler şehir planlanmasını, kentlinin bu sürece katılımını, coğrafya, ekonomi, ekoloji ve tarihin toplumların gelişimine etkilerini tartışmaktadır. Chicago Mimarlık Kuruluşu tarafından yayınlanan ve farklı yaş gruplarına hitap eden kitaplar da hem teorik bilgiler hem de önerdiği aktivitelerle kültürel miras eğitimine katkıda bulunmaktadır (Thornton, 2008).

UNESCO tarafından 16 Kasım 1972’de kabul edilen “Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme”, ülkemizde de 14.04.1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla uygun bulunmuş, 23.05.1982 tarih ve 8/4788 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanmış, 14.02.1983 tarih ve 17959 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanmıştır. Bu sözleşmenin kabul edilmesiyle kültür varlıklarının tanıtımı için eğitim programları oluşturulmaya başlanmıştır. Bu konuda Türkiye’de meslek odaları, sivil toplum örgütleri, vakıflar ve müzeler gibi kurumlar ve kuruluşlar doğal ve kültürel mirasın korunmasında farkındalık yaratmak amacıyla çalışmalar yürütmektedir (Uçar, 2014, s.94-99).

Ülkemizde 2000 yılında ulusal müfredat programı içine alınan “kültürel miras” kavramı ile ilgili olarak, kültürel mirasın korunmasında farkındalık yaratmak amacıyla, okul çocuklarına yönelik, Çekül, Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Mimarlar Odası Konya Şubesi, Mimarlar Odası İzmir Şubesi gibi çeşitli kurumların ve müzelerin çalışmalarının yanı sıra tekil çalışmalar da yapılmıştır, yapılmaktadır. Kültürel miras eğitim programlarının hedefi çocuk ve gençlere kentlilik bilinci kazandırmak, yaşadıkları kentin doğal ve kültürel zenginliklerinin farkına varmalarını sağlamak olan ÇEKÜL Vakfı, 2003 yılından beri Anadolu’nun farklı kentlerinde “Kentler Çocuklarıdır” başlıklı kültürel miras eğitim çalışmalarını uygulamaktadır. Çocukların yaşadıkları kentin kültürel zenginliklerinin farkına varmalarını, doğal ve

kültürel mirasın korunmasına ilişkin bilgi ve duyarlılık kazanmalarını, kültürel kimlik duygusu, korumacılık ve kentlilik bilinci geliştirmelerini amaçlayan program, 13 yaş grubundaki çocuklarla gerçekleştirilmektedir. Programda kentin mimari, coğrafi, arkeolojik özellikleri ve yaşam kültürüyle ilgili sunuşların ve alan gezilerinin yanı sıra etkileşimli eğitim ortamı yaratan sorgulayıcı, düşündürücü, çocukların katılımını destekleyen uygulamalar yer almakta, uygulama sonrası çocuklar kentlerinin 'Kültür Elçisi' olmaktadır. Kentler Çocuklarıdır programı, ETİ Gıda'nın verdiği destek sonucunda 2008 yılında "ETİ ÇEKÜL Kültür Elçileri Projesi" olarak değiştirilmiştir. Program sonunda "yaşadıkları kente farklı bir gözle bakmayı" öğrenen çocuklar kentlerinin gönüllü Kültür Elçileri oluyorlar Kentler Çocuklarıdır Kültürel Miras Eğitim Programı'nın bir diğer çalışması da Sinan'a Saygı Projesi kapsamında yürütülmektedir. İstanbul kentinde yürütülen bu proje kapsamında çocuklara Sinan'ın eserlerinin yanı sıra bu kente iz bırakan diğer mimarların yapıtları ve öyküleri aktarılmaktadır (ÇEKÜL Vakfı).

Mimarlar Odası Ankara Şubesi 2003 yılında, Ankara merkez ve sekiz ilçesinde "1000 Mimar 1000 Okulda Projesi" ni hayata geçirmiştir. Bu proje kapsamında çocuklara, çevre ve duyarlılık, kent yaşamı, koruma ve mimarlık gibi çeşitli konularda bilgi aktarımları yapılmıştır. Bu proje dışında Ankara Şubesi'nin ÇEKÜL ve İTÜ Mimarlık Fakültesi ile ortaklaşa yaptığı "kültürel miras ve tarihi koruma" konulu çalışmaları da bulunmaktadır. Mimarlar Odası Konya Şubesi' de, çocukların mimarlık ve yapı çevre farkındalığını artırmak için çeşitli çocuk kitapları hazırlamıştır. "Çatalhöyük-Leoparın Yurdu" ve "Hoşgörü Vadisi Sille" bu amaçla hazırlanan yayınlardır. Son yıllarda çocuk ve yapı çevre alanında farklı atölyeler gerçekleştiren Mimarlar Odası İzmir Şubesi'de İzmir çevresinde yer alan okulların öğrencileri ile biri "Kültürel Miras" diğeri de "Keşif Atölyesi: İzmir Mimarlık Merkezi" başlıklı atölye çalışmaları ile konuyu ele almaktadırlar. Bu çalışmalarla çocukların kent ve yapı çevre üzerine düşünmelerini sağlamak ve kültürel miras bilincini güçlendirmek amaçlanmaktadır. Yapı çevre alanında yapılan bu çalışmalardan başka çalışmalardan da söz edilebilir. TÜBİTAK tarafından desteklenen "Smyrna'ya Yolculuk: İzmir Kent Tarihi Atölyeleri" isimli projede, İzmir'in kent tarihini çocuklara aktarmaya yönelik etkinliklere yer verilmektedir. "Ben bir kâşifim, yaşadığım kenti keşfediyorum" isimli proje ise, çocuklara bilimsel bakış açısı kazandırarak, yerel tarihî çevrenin sahip olduğu değerler konusunda farkındalık oluşturmayı amaçladığını belirtmektedir. Yerel kültürel mirası tanımaya yönelik yapılan

bir proje çalışması da, “Akdeniz’de Tarihöncesi Eğitim, Öğretim ve Planlama” adı altında Avrupa Birliği ve Euromed Heritage’in desteği ile yürütülen “Çatalhöyük Çocuk Yaz Arkeoloji Atölyeleri” projesidir. Proje çocuklara, kültür varlıklarını koruma ve sahiplenme konusunda bilinç kazandırmayı amaçlamaktadır (Gülay ve Gökmen, 2015, s.65-68).

Çocuklarda tarih bilinci oluşturmada ve kültürel miras anlayışını kazandırmada en iyi yollarından biri tarihi değeri olan yerlere yapılan ziyaretlerdir. Tarihi yerler, çocukların dokunabilecekleri, görebilecekleri ve hissedebilecekleri kadar somut ve gerçektir. Geçmişin aynası olan tarihi yerlere yapılan ziyaretler, çocuklarda tarih bilinci oluşturmada en önemli araçlardan biridir (Gökkaya ve Yeşilbursa, 2009, s.484). Bu ziyaretler ile, çocukların yaşadığı kentin tarihine ve kültürel mirasına bilinçli bir şekilde yaklaşması sağlanmaktadır.

Kentsel Koruma ve Kültürel Miras Bilinci Oluşumu Bağlamında Müzeler

“Farkındalık oluşturmak üzere çalışan yurtiçi ve yurtdışı organizasyonlara baktığımızda; öğretmenler ve öğrencilere yönelik kaynak yayın oluşturmak, çizgi film ve film tasarlamak, forum düzenlemek, etkinlikler ve özel günler organize etmek, eğitim materyalleri ve araçları geliştirmek, yarışmalar düzenlemek ve tarihi yerlere gezi düzenlemek gibi çalışmalar yürüttükleri görülmektedir” (Uçar, 2014, s.100). Kültürel miras ve kentsel koruma bilincinin aşılmasında kullanılabilir yöntemlerden biri de müze gezileridir. Ambrose ve Pain (2006) müzelerin toplumsal ve kültürel işlevlerini açıklarken topluluğun doğal ve kültürel mirasını korumaya katkıda bulunduğu ve topluluk için paylaşılmış bir “bellek” yeri olduğunu belirtmiştir. Sahip oldukları koleksiyonlarla birer **bellek mekânı** olan müzeler, içinde buldukları tarihi değere sahip yapılar ile de kent belleğine yeni bir katkı koymaktadırlar. Dolayısıyla müzelerin tarihi yapılar içinde kurulmuş olması **mekanın da sergilenecek bir obje** olarak kullanımını sağlamakta, kentlinin yapı kültürü hakkında bilinçlenmesi konusuna katkıda bulunmaktadır. Madran (2000, s.105), müzelerin kuruluş nedenlerinden birinin de işlevini yitirmiş ve tarihsel değeri olan yapıların yeniden kullanımının sağlanması olarak belirtmiştir. Adams (1984) ise müzeyi ziyaret etmekteki amaçları, koleksiyonu görmek ya da müzenin içinde yer aldığı tarihi yapıyı incelemek olarak ikiye ayırmıştır. Her ne kadar müze yapıları geri plana atılmış olsa da tarihi değere sahip yapıların ev sahipliği yaptığı müzeler koleksiyonun yanı sıra yapının tarihi, kentsel bellek ve koruma bilincinin oluşturulması, kültürel miras

konusunda farkındalık kazanımı gibi konuların öğretiminde en uygun ortamlardır ve bu kavramların öğretilmesi amacı ile de kullanılmaktadırlar. Toplumun kültürel ve doğal mirasını korumak ve gelecek kuşaklara aktarmaktan sorumlu olan müzeler, ayrıca toplum için paylaşılmış bir “ortak bellek” ortamı olarak hizmet vermektedirler. Her yaş grubuna ulaşarak, gerçek ya da orijinal nesnelere öğrenme olanağı sağlamakta ve herkes için ulaşılabilir kültürel hizmetler sunmaktadırlar (Karadeniz ve Çıldır, 2014, s.16).

Çocuklar, tarihi mekanlar ile mekan-tarih ilişkisini kavramanın yanı sıra yaşadığı yerin tarihi ve mekanların geçmişteki kullanımları hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Bu noktada müzeler bu bilginin aktarılması ve yaşatılması açısından önemli mekanlardan biridir. Özellikle müzelere yapılan geziler ve müzede yapılan etkinlikler çocukların formel eğitim ortamında öğrendikleri bilgiyi içselleştirmesine olanak sağlamaktadır. Sahip oldukları koleksiyon ve uyguladıkları programlarla informel öğrenme ortamı oluşturan, bilgi ve görgüyü arttıran, kültürel miras, tarih ve doğal çevre bilinci kazandıran, aidiyet duygusu oluşturan, farkındalık yaratan müzeler, içinde yer aldıkları miras değeri taşıyan yapılar aracılığıyla da dolaylı olarak kültürel miras ve kentsel koruma konularında bilinç oluşturma potansiyeline sahiptirler.

Müzelerde Eğitim

Temel amacı doğal, tarihi, sanatsal nesnelere korumak, saklamak ve sergilemek olan müzelerin değişen toplum ve talepler ile birlikte günümüzde eğitim yönüyle ön plana çıktığı görülmektedir. Dewey, Pestalozzi ve Montessori gibi eğitimcilerin yeni eğitim teorileri geliştirmesiyle müzelerin ideal öğrenme ortamları sunan informel öğrenme mekânları oldukları yönünde vurgu yapılmaya başlanmıştır (Hein, 2004). 1971 yılında ICOM’un doku-zuncu genel konferansında müzenin güçlü bir eğitim aracı olduğu vurgulanmış ve bu konuda gerekli çalışmaların yapılması teşvik edilmiştir. Müzedeki öğrenmenin temelinde yaparak, yaşayarak, eğlenerek öğrenme felsefesi vardır; ziyaretçiler nesnelere dokunarak, müze içindeki her türlü etkinlikte aktif rol alarak, bilim kamplarında, keşif gezilerinde, yoğun olarak duyularını kullanarak öğrenirler. Genel bir müze deneyimi nesnelere görsel iletişim kurmayı sağlar ancak diğer duyular da devreye girdiği zaman bu deneyim genişleyip eğitsel bir boyut kazanmaktadır. Günümüzde eğitim bilimcilerinin görüşü, öğrenmenin yalnızca okullarla sınırlı olmadığı ve

farklı mekanlarda yer alan eğitimin daha etkili, verimli ve kalıcı sonuçlar verdiği yönündedir.

Yaşam boyu eğitim sürecinde, çok yönlü öğrenme ve yaşam alanı olarak müzelerin, yaşantılara dayalı etkin kullanımını içeren **müze eğitimi**, müzelerin aktif bir öğrenme ortamı olarak kullanılmasını içermektedir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda eğitim bilimleri ve müzecilik anlayışındaki değişimler, müzelerin temel işlevlerinin yanı sıra farklı görevlerde yüklenmektedir. Bunlardan eğitim açısından önemli olanı okuldaki eğitime veya sınıftaki öğrenmeyi destekleyecek bir öğrenme ortamı oluşturmaktır. İçerisinde eğlenme ve eğitimin yer aldığı ideal öğrenme ortamı sunan müzeler, çocukların eğitiminde okula yardımcı-tamamlayıcı nitelik taşıyan kurumlardır. Çocuklara farklı öğretim modelleri sunan müzeler, onların okulda öğrendiklerini farklı bakış açısı ile değerlendirmelerini sağlamaktadır (Baykan, 2007, s. 4-7).

Müzelerde çocuklara yönelik eğitim, ya okul programını desteklemek üzere müzelerden bir eğitim konusu bağlamında yararlanmayı ya da katılımcının yaratıcı düşüncelerini geliştirmek için yapılan çalışmalarda müzelerden yararlanmayı içerir. Müzelerde yapılacak eğitimde çocukların hayallerini, umutlarını, bildiklerini, düşündüklerini kalıcı yol ve yöntemlerle ifade etmesine olanak verilmelidir. Geçmişle şimdiki yaşam arasında bağ kurmak, bugüne ve geleceğe yönelik öneriler geliştirmek müze eğitiminin en önemli işlevidir (İlhan, 2012, s.19-20).

İlhan, (2012, s.27) müze eğitimini, *“Müze olanaklarının eğitim amacı ile kullanılmasıdır. Müze eğitimi özellikle zaman ve mekan içinde kendini ve insanları anlama, kültürel mirası devam ettirme, geçmişi, bugünü ve geleceği anlamlı bir biçimde ilişkilendirme, kültürel varlıkları ve eski eserleri anlama, koruma ve yaşatma, kendi kültürünü ve farklı kültürleri çok yönlü ve hoşgörülü bir yaklaşımla tanıma ve anlama, müzelere yaşayan kurum niteliğini kazandırma, kültürlerarası anlayış ve empati geliştirme gibi hedeflere hizmet etme”* şeklinde tanımlamaktadır. ICOFOM'a (2010) göre müze eğitimi, *“ziyaretçinin gelişimini sağlamak amacı ile çeşitli değer, kavram ve bilgilerden yola çıkarak ve pedagojik yöntemler kullanarak geliştirilen bir kültürlenme sürecidir”*. Bu kültürlenme süreci aynı zamanda etkili bir okul dışı eğitim örneğidir. Çocukların kültürel miras kavramını anlayabilmeleri konusunda birçok alternatif sunan müzeler, çocukların gerçek objeleri görebileceği mekanlardır. Müzelerin eğitime yönelik amacı, bireylerin geçmişlerine ait kültürleri arasında bir bağ kurmalarına yardımcı olmaktadır (Çiftçi ve Acer, 2016, s.65). Bu doğrultuda, çağdaş mü-

zelerin birçoğunda müzede eğitim atölyeleri tasarlanmakta, müze eğitim birimleri ve eğitim mekanları oluşturulmaktadır.

Müze-temelli öğrenme informal öğrenmenin gerçekleşebilmesi için nesnelere etkileşime geçme, gözlemlene, yorumlama, deneyimleme gibi her türlü uygun ortamı sunmaktadır. Müze-temelli öğrenme fiziksel, bedensel olarak katılmayı gerektirir, hareket kaçınılmazdır; bu bedensel hareketin doğası ve genişliği öğrenmenin tarzını etkiler. Müzede öğrenme potansiyel olarak daha açık uçlu, daha bireysel yönelimli, daha öngörülmez ve daha esnekler (Onur, 2012, s.189). Önceki dönemlerde müzeler bilgiyi yoruma olanak vermeden doğrudan ziyaretçiye aktarırken, eğitim yönünün ön plana çıkmasıyla birlikte farklı ifade ve sunum teknikleri geliştirmişler ve koleksiyonları destekleyecek çeşitli programlar oluşturmuşlardır. Yeni gelişen çağdaş müzecilik anlayışında George E. Hein tarafından ortaya atılan “yapılandırıcı yaklaşım” a bağlı olarak kişinin yorumuna, deneyimlerine, hayal gücüne, bireysel düşünceye yer verilmektedir ve bilginin aktif olarak kurulduğu ileri sürülmektedir. Dolayısıyla kişi bilgiyi doğrudan almamakta sorulararak, fikir üretmek, yorumlayarak öğrenmektedir. Buna bağlı olarak Hein (2001), müze eğitimcisinin ve tasarımcısının ziyaretçilerin kişisel anlamlandırma sürecine değer vermesi ve uyum sağlaması gerektiğini belirtmektedir. Ziyaretçinin nasıl düşündüğü, beraberinde kültürel, sosyal hangi kurguları getirdiği önem kazanmaktadır. Allard, Forest ve Boucher (1994), müze eğitiminin sorgulama, hipotez üretme, bilgi toplama, keşfetme, verileri değerlendirme, sonuç geliştirme gibi konularda ziyaretçinin gelişimini sağladığını belirtmektedir (aktaran, Karadeniz ve Çıldır, 2014).

Yapılandırıcı yaklaşıma göre müze eğitimcileri ziyaretçilerin kendi deneyimlerini “anlamlandırarak” bilgiyi kurdukları görüşünü kabul etmek zorundadır. Dolayısıyla ziyaretçinin müze içinde yaşadığı her türlü deneyim anlama sürecine etki etmekte, öğrenmeyi etkilemektedir ve bu noktada müzenin mekânsal kurgusu önem kazanmaktadır. Müzelerde mekan kurgusunun önemini belirten bir diğer kuram ise Falk ve Dierking (2000) tarafından ortaya atılan “**Bağlamsal Öğrenme Modeli**”dir. Bu modele göre öğrenmenin sadece bireysel olmadığını, çevre ile diyalogun öğrenme üzerinde etkisi olduğunu ve bu nedenle kişinin bulunduğu her türlü fiziksel bağlamların öğrenme ve algılama konusunda önemli bir yere sahip olduğunu belirtmektedir. Öğrenmenin çevresel etkenlere bağlı olması müze yapısının niteliğinin, müzede iç mekan düzeninin, çevre düzenlemesinin müze eğitiminde oldukça önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Tarihi değere sahip olan bir yapının, ev sahipliği yaptığı bir müze dolaylı olarak

kent belleğinde yer eden bir yapının tanıtılmasını sağlamasının yanı sıra, kentsel koruma bilincinin oluşmasına katkı koyacaktır.

Kültürel miras değeri taşıyan yapıların informal öğrenme ortamı olarak kullanılması, somut nesnelere, kültürel varlıklar aracılığıyla alternatif öğrenme ortamı oluşturmasıyla yapılandırmacı öğretim modeli açısından da önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. “Tarihi yerlerde yapılan çalışmalarda “Çocuklar; gözlemlene, veri toplama, benzetme ve karşılaştırma, analiz ve sentez yapma, delil kaynaklarını değerlendirme, hipotez kurma ve sonuca varma gibi düşüncelerini geliştirir” (Gökkaya ve Yeşilbursa, 2009, s.484). Öğrencinin geçmiş, gelecek ve günümüz arasında bağlantı kurmasına yardım eder. “Bu ortam, tarihsel empati kurma, kanıt temelli argüman geliştirme, geçmiş ile günümüz arasında ilişki kurma, tarihte süreklilik ve değişimi anlama gibi önemli tarihsel düşünme becerilerinin kazanılmasını kolaylaştırır” (Yılmaz, Şeker, 2011, aktaran Meydan ve Akkuş, 2014, s.404).

Bina Keşfi Atölyesi: Silahtarağa Elektrik Fabrikası/Santralİstanbul

Tarihi binaların mimarisinde ve eski işlevlerinde geçmişin izlerini keşfetmek mümkündür. Bu mekanlara yapılan ziyaretler ve bu mekanlar için özel olarak düzenlenmiş etkinlikler çocukların geçmişi kavramasında ve bunlar üzerinde bilinç kazanmasında kitaplardan daha etkili olmaktadır. Okul dışı ortamlarda gerçekleştirilen kültürel miras eğitimi, tarihsel çevreye olan empatiyi güçlendirmektedir. Çocukların ziyaret ettikleri kültürel miras değeri olan yapıları da anlamaları kültürel miras eğitimi açısından önemlidir. Kültürel miras eğitimine yönelik çalışmalarda bu konu çok fazla ele alınmamıştır. Çalışmalar daha çok tarihi yerlere ve müzelere yapılan ziyaretlerin öğrenci başarısına odaklanmaktadır. Literatürde bina keşfine yönelik olarak geliştirilen çok az örnek çalışma vardır. Bunlardan bir tanesi İngiltere’de Victoria ve Albert Çocukluk Müzesi (Bentnhal Green Çocukluk Müzesi) eğitim biriminin hazırlanmış olduğu eğitim etkinliklerinden en önemlilerinden biri olan “Müze Binasını Keşfedelim”dir (Karadeniz ve Çıldır, 2014, s.67). Bir başka örnek RIBA (Royal Institute of British Architects) nın hazırlanmış olduğu “Explore” başlıklı foydudur. (www.architecture.com) RIBA’nın hazırladığı foy baz alınarak, benzer bir çalışma da Hikmet Gökmen tarafından Mimarlar Odası İzmir Şubesi, İzmir Mimarlık Merkezi için hazırlanmış ve Mimarlar Odası İzmir Şubesi’nin “çocuk-mimarlık çalışmaları” kapsamında farklı öğrenci gruplarına uygulanmıştır.

Bu doğrultuda bu çalışmada, çocuklarda kentsel koruma ve kültürel miras konularında farkındalık yaratmak üzere İstanbul kentinin tarihinde önemli bir yeri olan ve günümüzde müze olarak kullanılan Silahtarağa Elektrik Fabrikası/Santralİstanbul'un (EK:1), bina olarak çocuklar tarafından anlaşılmasına yönelik olarak yazarlar tarafından hazırlanmış "**bina keşfi atölyesi**" için geliştirilen **etkinlik föyü** (EK:2) tartışılmaktadır. Bu atölye çalışmasında müzeye gelen 9-10 yaşındaki çocuklar, rehberli bir turla müzeyi gezdikten sonra, binanın keşfine yönelik etkinlik föyü üzerinde çalışacak, bu çalışmanın ardından da atölye yürütücüleri tarafından önerilen üç boyutlu bir çalışma ile atölye çalışmasını sonlandıracaklardır. Etkinlik föyü, çocuklara ziyaret ettikleri yapının tarihi hakkında bilgi aktarmanın yanı sıra, çocukların içinde buldukları yapıya yönelik mekânsal algılarını geliştirmek, değişik bulmacalarla yapıyı farklı açılardan değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır. Sözel ve görsel bir dilin kullanıldığı föyle, çocukların içinde yaşadıkları fiziksel çevreye karşı farkındalıklarını arttırmak ve kentsel kültür bilinci oluşturmak amaçlanmaktadır. Günümüzde Enerji Müzesi olarak kullanılan bu yapının temasına uygun olarak çocuklara yönelik çok fazla atölye çalışması bulunmasına rağmen, yapının mimari ve kentsel değeri üzerinden geliştirilmiş bir çalışma yoktur. Oysa ki, kentin tarihi izlerini bilmek, o kenti anlamak için son derece önemlidir. Ülkemizde birçok tarihi yapı müze olarak hizmet vermektedir. Yapının kendisinin de içindeki sergiler ve programlar kadar keşfedilmesi ve öğrenilmesi kültürel miras açısından önemli bir kazanımdır ve çocukların geçmişle gelecek arasında bağ kurmalarına yardımcı olmaktadır. Çocuklar Silahtarağa Elektrik Fabrikası/Santralİstanbul ziyaretlerinde, İstanbul'un tarihi ve sosyal yaşamı hakkında bilgi sahibi olmanın yanı sıra yapıyı çevre kültürü ve kültürel miras ile tanışma olanağını da bulacaklardır. Binayı keşfetmeye ve algılamaya yönelik olarak hazırlanan etkinlik föyü uzmanların görüşlerine ve katkılarına açık, bu tür yapılarda uygulanabilecek öneri bir çalışmadır.

Son Söz

Müzeleri eğitimde etkin ve verimli kullanmak, çocukların nitelikli öğrenme yaşantılarına önemli katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda müzeler, çocuklar için kültürel miras ve kentsel koruma bilgisinin anlaşılması açısından önemli ve özel bir role sahiptirler. Çocuklara yönelik yapılan kentsel koruma ve kültürel miras çalışmaları, çocukların yaşanan çevrenin kültürel değerleri yönünden bilinçlendirilmesi, bu konulara dikkat çekilmesi ve farkındalık

yaratılması açısından çok önemlidir. Kenti ve kültürel mirası sahiplenme bilincinin oluşturulmasına küçük yaşlarda başlamanın önemine verilen değer gün geçtikçe artmaktadır. Silahtarağa Elektrik Fabrikası/Santralİstanbul'da çocuklara yönelik olarak düzenlenen enerji ve bilim üzerine geliştirilen atölyelere yoğun ilgi ve katılım vardır. Aynı zamanda, bu yapının kendisinin de çocuklara değişik etkinliklerle tanıtılması çocukların yaşadıkları kente, o kentin kültürel mirasına sahip çıkmaları açısından farklı kazanımlar elde etmesine katkı sağlayacaktır. Bu düşünce ile "bina keşfi atölyesi" için geliştirilen etkinlik föyü ile, çocukların bu yapı üzerinden yapıyı çevreleri hakkında düşünmeleri, kentlerinin tarihi hakkında bilgi sahibi olmaları ve yaratıcılıklarının gelişmesine katkı koyacak etkinliklere katılmaları yönünde alternatif bir ortam yaratılmaktadır.

Role of Museums on the Developing of Urban Conversation and Cultural Heritage Terms for Children- in Case Santralistanbul Energy Museum

*

Hikmet Sivri Gökmen, Nurten Özdemir
DEÜ. Mimarlık Fakültesi

Education, which is not limited to the schools in our day, should be supported by the out-of-school education environments. Based on the education notion evolved in recent years, it is aimed to give critical thinking, creativity, active learning, and civic responsibility skills to the students in schools. Museums, in addition to their basic functions such as collecting, documenting and exhibiting are now bearing educational functions as well. Besides being a wealthy learning environment for children, museums also provide them an environment necessary for active education with their collections, exhibitions, facilities, and education programs they offer.

This study examines the role of museums in the development of the concepts of urban conservation and cultural heritage, and in creating awareness of conservation in children. To ensure that the buildings, which are our concrete cultural heritage, are also understood, learned, and discovered by the children is important in terms of urban assets conservation. Accordingly, in this study, we will discuss the “Building Exploration” activity leaf suggested to make children understand and discover the Silahtarağa/Santral İstanbul Energy Museum used as a museum in our day.

In the first chapter of the study, the concepts of urban conservation, cultural heritage and cultural heritage education are discussed. In the second chapter, the role of museums in constituting urban conservation and cultural heritage awareness are studied. The third chapter deals with the concept of education in museums, and touches on the role and importance of education in museums. The last chapter focuses on discussing the “Building Exploration” activity leaf developed by the authors with the aim of raising the awareness of children about such environ-

ments, and expressing the historical, cultural, urban and architectural importance of Silahtarağa Power Plant/Santral İstanbul building to them. The aim of this advisory leaf is to introduce the children with this museum structure, where numerous activities relevant to its theme (energy) are arranged, as a cultural asset and architectural work of art.

In order to learn the history of urban spaces and structures that associates the past to our day, forms the urban memory and contributes to the urban identity, and to know the construction culture of different periods and hand it down the next generations, aforesaid buildings should be conserved in a way to ensure utilization continuity in every period, and by adopting a contemporary understanding. Cultural heritage consisting of movable and immovable cultural assets is the most important one among the concrete documents, which transfer the data about life in the past. Various important information about the past generation, such as their life-style, relations, sense of aesthetic, and the level they reached in the art of construction and decoration, can be understood only through the buildings.

Understanding the cultural heritage elements and enhancing the sense of conservation is achieved through cultural heritage education. The first and most important feature of cultural heritage education is to increase the level of knowledge and understanding of children related to the history and value of the natural and built environment they live in. Exploring the city lived in, plays an important role in teaching the concepts of heritage and conservation, and developing historical environment awareness.

Museums, each of which is a memory space with the collections they own, also contribute to the urban memory with their buildings of historical value. Accordingly, establishing museums within historical buildings allows using the space as an object to be displayed as well, and helps the citizens to become conscious about construction culture. Today, museums are also prominent for their educational aspect and the philosophy of learning by living, doing, and enjoying lies under the concept of training in museums; the visitors learn by touching the objects, taking an active role in all kinds of activities within the museum, and using their senses intensely. A general museum practice provides visual communication with the objects, but this experience extends and acquires an educational dimension when the other senses become a part of this activity. Today, pedagogues argue that the learning activity is not limited only to

the schools, and education in different spaces yields more effective, fruitful, and persistent results. Museums that offer an ideal learning environment containing education and entertainment are institutions that supplement-assist the schools in the education of children.

It is possible to discover traces of the past in the architecture and old functions of historical buildings. Visits to these spaces and activities organized particularly for these spaces are more effective than books in terms of helping the children to comprehend the past and raising awareness in them. Cultural heritage education given in out-of-school environments strengthens the empathy for historical environment. Accordingly, in order to create awareness about urban conservation and cultural heritage in children, this study deals with Silahtarağa Power Plant/Santral İstanbul (ANNEX:1), which is used as a museum in our day and holds an important place in the history of İstanbul. Education programs developed by Bilgi University and Informal Education/Çocuk İstanbul are applied in the museum. These programs are associated to energy, the theme of the museum. It has been detected that not any activity suggestion, which communicates to children the architectural and urban value of the museum construction and helps them to recognize and understand this structure, has been developed. However, it is also crucial to express this aspect of the construction to the children. For this reason, this study discusses the activity leaf (ANNEX 2) developed by the authors for “building exploration workshop” with the aim of helping the children understand the construction as a building.

The activity leaf conveys information to children about the history of the building they visit, enables them to perceive and evaluate the building from different perspectives using various puzzles. The leaf, where verbal and visual language is used, aims at creating urban culture consciousness in children and raising their awareness towards the physical environment they live in.

Kaynakça/References

- Adams, G. (1984). *Museums & galleries: A teachers' handbook* (2nd Ed.). London: Hutchinson
- Ambrose, T. and Pain, C. (2006). *Museum basics*. London: Routledge.
- Aksoy, A. (2009) (Ed). *Silahtarağa elektrik santrali 1910-2004*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Asatekin, G. (2004). *Kültür ve doğa varlıklarımız, neyi, niçin, nasıl korumalıyız?*. T . C . Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Yayın No:104, Ankara.
- Avcı, M. ve Memişoğlu, H. (2016). Kültürel miras eğitime ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri, *İlköğretim Online*, 15(1), 104-124, 7.2.2016 tarihinde <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden erişilmiştir.
- Baykan, Z. Ö. (2007). *2005 ve 2006 İlköğretim programlarının müze eğitimi açısından değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, EPÖ/Güzel Sanatlar Eğitimi Programı, Ankara.
- Budan, N. (2008). *Kültür endüstrisi çerçevesinde Santralistanbul örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Çanakkale, E. (2012). *Endüstri mirası kapsamındaki yapıların korunarak yeniden değerlendirilmesinde tasarımcı-mekan etkileşimi*. Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, İstanbul.
- Çekül Vakfı. (2016). *Kültürel miras eğitim programı*. 7.2.2016 tarihinde <http://www.cekulvakfi.org.tr/proje/kulturel-miras-egitim-programi> adresinden erişilmiştir.
- Çiftçi, A. ve Acer, D. (2016). Çocuklar için mimari tasarım ve kültürel miras eğitiminde müzelerin işlevi: Finlandiya Ulusal Müzesi örneği. *İdealkent Dergisi*, 17, 62-79.
- Erşen, E. A. (2013). Kırklareli kentinin korunmasında çocukların katılımı üzerine bir araştırma. *VIII. Uluslararası Sinan Sempozyumu*, 25-26 Nisan 2013, Edirne.
- Falk J.H. ve Dierking L.D. (2000). *Learning from museums: Visitor experiences and the making of meaning*. Walnut Creek, CA: AltaMira.
- Gökkaya, A. K. ve Yeşilbursa, C. C. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihi yerlerin kullanımının akademik başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* Bahar, 7(2), 483-506.
- Gülay Taşçı, B. Gökmen, H. (2015). Türkiye’de yapılan çocuk-mimarlık çalışmalarının literatür eşliğinde değerlendirilmesi. *Mimarlık*, 381, 65-68.
- Hein, E. G. (2001). Constructivism: More than meaning making. *Museological Review*, 7, 1-17.
- Hein, E. G. (2004). John Dewey and museum education, *Curator: The Museum Journal*, 47(4), 413-426.
- İlhan, Ç. A. (2012). Yaratıcılık eğitimi bağlamında çocuk müzeleri. Çocuk Müzeleri ve Yaratıcı Drama. (İ. San yay.haz.), Naturel Yayıncılık, Ankara, 19-42.
- Kandemir, Ö. (2013). *Kültürel miras kapsamındaki yapıların çağdaş yaklaşımlarla müze işlevine adaptasyonları: Yeni mekânsal deneyimler*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi; Eskişehir.
- Karadeniz, C. ve Çıldır, Z. (2014). *İngiltere’de müze eğitimi: Londra’dan izlenimler*. (B. Onur Ed.) Ankara: KalemKitap Yayınları.
- Köksal, T.G. (2005). *İstanbul’daki endüstri mirası için koruma ve yeniden kullanım önerileri*. Doktora Tezi, İTÜ, İstanbul.
- Madran, E. (2000). Kent belleğinin oluşumunda yapılar: Kaynaklar ve yorumlar. *Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Madran, E. ve Özgönül, N. (2005). *Kültürel ve doğal değerlerin korunması*. Ankara: TMMOB Mimarlar Odası.

Meydan, A. ve Akkuş, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerin kazandırılmasındaki önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 29, 402-422, 14.10. 2014 tarihinde <http://www.marmaracografya.com> adresinden erişilmiştir.

Nart, D. (2015). *İstanbul'da endüstri yapılarında gerçekleşen dönüşümlerin mekânsal açıdan incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, İstanbul.

Oğuz, Ö. (2001). Küreselleşme ve ulusal kalıt kavramları arasında Türk Halk Bilimi. *Milli Folklor Dergisi*, 13(50), 5-8.

Onur, B. (2012). *Çağdaş müze eğitim ve gelişim müze psikolojisine giriş*. Ankara: İmge Kitabevi.

Özdemir-Dağıştan, M. Z., (2005). Türkiye'de kültürel mirasın korunmasına kısa bir bakış. *Planlama*, 31, TMMOB Şehir Planlıları Odası Yayını.

Şimşek, G. ve Kesici, E. A. (2012). Heritage education for primary school children through drama: The case of Aydın, Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 3817 – 3824

Şimşek, G., Acar, E., Çayırmez, A. N., ve Kesici, E. A. (2013). Exploring the role of the city as a learning environment for heritage education. *METU JFA*, 30(2), 105-135.

Thornton, L. (2008). Current trends in historic preservation education at the primary and secondary school levels: A survey of online resources, preservation. *Education&Research*, 1, 67-76.

Uçar, M. (2014). İlköğretim düzeyinde kültür varlığı ve koruma konularındaki eğitimin etkinliği ve sivil toplum örgütlerinin eğitime katkısının değerlendirilmesi. *Megaron*, 9(2), 85-102, 19. 08. 2015 tarihinde <http://www.journalagent.com/megaron/pdfs/MEGARON-02996-ARTICLE-UCAR.pdf> adresinden erişilmiştir.

Aksoy, A. (2009) (Ed). *Silahtarağa elektrik santrali 1910-2004*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Nurten Özdemir, Kişisel Arşivi.

<http://v3.arkitera.com/p190-santralistanbul.html?year=&aID=1462>

Doç. Dr. Hikmet SİVRİ GÖKMEN, 1982 yılında Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde 1985 yılında "Okulöncesi Eğitimi ve Anaokulları Üzerine Bir Araştırma" başlıklı tez ile yüksek lisansını ve 1993 yılında "Fiziksel ve Mekânsal Çevrenin Çocuk Davranışına ve Gelişimine Etkileri-Çocuk için Oluşturulacak Çevrelerde Tasarım Verilerinin Saptanması" başlıklı tez ile doktorasını tamamladı. 1990-1991 eğitim yılında İngiltere'de Kingston Polytechnic'te doktora araştırma öğrencisi olarak bulundu. Mimarlık

eğitimi, eğitim yaklaşımları ve eğitim yapıları, çocuk mekânları, çocuk oyun alanları, çocuk müzeleri, çocuk ve mimarlık konularında araştırmaları ve makaleleri bulunmaktadır. Çeşitli Ulusal Mimari Proje yarışmalarında jüri üyeliği yapmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde 1983 yılından beri öğretim görevlisi olarak görev yapan Gökmen, 2014 yılında Doçent unvanını kazanmıştır. Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcılığı ve aynı fakültede Dekan Yardımcılığı görevlerini yapan Gökmen, Fen Bilimleri Enstitüsü'nde Yönetim Kurulu Üyesi olarak da görev yapmıştır. Gökmen, Mimarlık ve Ege Mimarlık Dergilerinde de yayın kurulu üyesi olarak bulunmuştur. İzmir Büyükşehir Belediyesi 'nin Kent Arşivi ve Müzeler Müdürlüğüne bağlı olan Yayın Kurulu'nda da yayın kurulu üyesi olarak da görevde bulunmuştur.

Assoc. Prof. Dr. Hikmet SİVRİ GÖKMEN, She graduated from Ege University School of Fine Arts, Design and Architecture Department in 1982. In 1985 she had the degree of master of science with the subject of "A Research on Preschool Education and Kindergartens" and had the PHd in 1993 with the "The Effects of Physical and Spatial Environment on Child Behavior and Development - Determination of Design Data in the Environment for Children" titled thesis. She had been PHd research student in England Kingston Polytechnic by the term of 1990-1991. She has articles and researches about architecture education, approaches of education and school buildings, kids spaces, playgrounds, childrens museums, architecture and kids. She has been jury member for many national architectural competitions. In 2014 she assumed the title of Associate professor while working as a lecturer in Dokuz Eylül University Architecture Department since 1983. Worked as co-head of dept. and vice-dean in same department and also served as member of board in Institute of Natural and Applied Sciences. Gökmen served in journal of Mimarlık and journal of Ege Mimarlık as member of editorial board. She also served as member of editorial board in IBB Directorate of City Archive and Museums.

Ar. Gör. Nurten ÖZDEMİR: 2013 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden mezun olan Özdemir 2012 yılında Erasmus öğrencisi olarak Brno Teknik Üniversitesi'nde bulunmuştur. 2014 yılından itibaren Dokuz Eylül Üniversitesi, Bina Bilgisi Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır. "Öğrenme Ortamı Olarak Üniversite Müzelerinin Mekansal Açından İrdelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezini 2017 yılında tamamlamıştır. Mimarlıkta enformel öğrenme ortamları konusunda doktora eğitimine devam etmektedir. Eğitim ortamı olarak müzeler, kamusal alanların sürdürülebilirliği, kamusal alan ve performans sanatı, mimarlık ve edebiyat konularında çalışmaları bulunmaktadır.

Res. Assistant. Nurten Özdemir: She graduated from Architecture Department of Yıldız Technical University in 2013 and had studied as Erasmus student in Brno Technical University in 2012. She started her career as a research assistant at Dokuz Eylül University Architecture Department in 2014 and got the degree of master of science with the title of "Architectural analysis of university museums as a new learning environment" in architectural design from the same university

in 2017. She has been studying her doctorate about informal learning environments on architecture. She has articles about museums as educational places, sustainability of public spaces, public spaces and art, architecture and literature.

EK:1 Bir Kültür Mirası Örneği –Silahtarağa Elektrik Fabrikası/Santralİstanbul

Silahtarağa Elektrik Fabrikası, İstanbul'un Elektrik ihtiyacını karşılamak üzere, Alibeyköy ile Kağıthane derelerinin ağzında 118 000 m² lik bir alanda Macar Ganz Şirketi ile Bayındırlık Bakanlığı arasında imzalanan anlaşma ile 1913 yılında İstanbul'un en eski endüstri bölgesi olan Haliç'te kurulmuştur. Kentin elektrik ihtiyacını 1938-1952 yılları arasında tek başına sağlayan tesis Türkiye ve İstanbul'un ilk kent ölçekli elektrik santralidir. I. Ulusal Mimari Dönemi'nin özelliklerini taşıyan bu endüstri tesisinde; makine ve kazan daireleri, atölyeler ve nakil tesisi, idare ve lojmanlar bulunan fabrika, 1983 yılında kapatılmıştır. İstanbul 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 06.03.1991 gün ve 2532 sayılı karar ile tarihi fabrika tescil edilmiştir. İşlevini yitiren Silahtarağa, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından kültür ve eğitim amaçlı olarak yeniden işlevlendirilmek üzere İstanbul Bilgi Üniversitesi'ne tahsis edilmiştir. Çağdaş Sanatlar Merkezi, Enerji Müzesi, kütüphane, eğitim binaları, bilgi merkezleri, konuklar için rezidanslar ve rekreasyon alanlarının yer aldığı Santralİstanbul'daki restorasyon ve yeniden işlevlendirme yaklaşımının ana felsefesi, var olanın korunması ve iyileştirilmesi anlayışına dayanmaktadır (Budun, 2008, s.73-76; Çanakkale, 2012, s.61-69; Köksal, 2005, s.44-45; Nart, 2015, s.129-143).

Mekânsal özellikler: Santralİstanbul projesi kapsamında alanda bulunan 1913 ve 1921'de inşa edilen 1 ve 2 numaralı makine daireleri, Enerji Müzesi olarak yeniden işlevlendirilmiştir. Dönüşüm sürecinde mevcut yapı güçlendirilmiş ve endüstriyel donatı yerinde korunmuştur. Yapının endüstriyel estetiği ve hacimsel büyüklüğünü ön plana çıkaran yaklaşımın yanı sıra endüstriyel donatının yerinde ve bütüncül korunmasına yönelik yaklaşım ile iç mekânda gerçekleştirilen en önemli müdahale sirkülasyona yönelik olmuştur. Endüstriyel donatıyı seyir düzleminde izletmek amacıyla merdivenler, asansörler, gezi iskelesi, platformlar ve yürüyen merdivenlerden oluşan, malzeme olarak cam, çelik ve ahşabın kullanıldığı yeni bir dolaşım sistemi oluşturulmuştur. İskeleler tüm yapıyı sararak en üst kotta bulunan kontrol odasına ulaşmakta, böylece değişik açılardan objelerin görülmesi sağlanmaktadır. Var olanı olabildiğince koruyan ve binayı dolaşırken de santralinin hikâyesini ziyaretçilere aktarmak üzere kurgulanan sistem ile makine dairelerinin fiziksel durumuna ve boyutuna herhangi bir müdahale yapılmamıştır. 3876 m²'lik kullanım alanına sahip müzede dönüşümün ilk adımı olarak paslanmaya başlayan tür-bin-jeneratör grupları temizlenip özel koruyucularla kaplanarak koruma altına alınmıştır. Elektrik üretiminin ve semtlere dağıtımının denetlendiği kontrol odası ayrıntılı kumanda aygıtlarıyla

bütün olarak korunmuştur (Budan, 2008, s.73-76; Çanakkale, 2012, s.61-69; Köksal, 2005, s.44-45; Nart, 2015, s.129-143;). Müzenin tüm alanı esnek kullanıma uygun olarak tasarlanmıştır ve çeşitli kullanımları bulunmaktadır. Çeşitli toplantıların yapıldığı kontrol odası ayrıca üniversite öğrencileri tarafından performans alanı olarak kullanılmakta ve sergileme alanı olarak da hizmet vermektedir. Zemin katta bulunan seminer salonunun ön fuayesi ve enerji oyun alanı da zaman zaman sergilere ayrılmaktadır. Yakın zamanda tasarlanan kafeterya da çeşitli workshoplara uygun ortam sağlamaktadır. Kampüsün açık alanları müzedeki etkinliklerle bağlantılı olarak kullanılmaktadır

Koleksiyon ve Programlar: Müzede dönemin ileri teknolojisini yansıtan AEG, Brown Boveri, Siemens ve Thomson Houston markalı türbin-jeneratörler ve kontrol odası sergilenmektedir. Sergi dışında her yaşta ziyaretçinin ilgisini çekebilecek 22 etkileşimli deney düzeneğinin bulunduğu "Enerji Oyun Alanı" bulunmaktadır. Bu etkileşimli eğitim araçları ile ziyaretçiler elektrik enerjisi üretebilmekte, manyetik heykeller yapabilmekte ve binlerce volta dokunabilmektedir. Çocuklara ve gençlere yönelik hazırlanan programlar ile eğlenerek, deneyimleyerek öğrenme sağlanmaktadır. Müzede Bilgi Üniversitesi ve İformel Eğitim/Çocuk İstanbul tarafından geliştirilen eğitim programları uygulanmaktadır. Müzeye gelen ziyaretçiler ilk olarak karşılama alanına alınmakta, genel bilgilendirme yapıldıktan sonra müze gezdirilmektedir. Belirlenen tur programına göre enerji oyun alanında ya da atölyelerde etkinliklere devam edilmektedir. Özellikle çocuklar için enerji temalı turlar düzenlenmekte, bunun yanı sıra Enerji Santralinin tarihçesi ve önemi de aktarılmaktadır. 45 dakika ile 2 saat arasında değişen turlar, İngilizce ve Türkçe olarak yapılabilmektedir. Ayrıca "Askıda Atölye" programıyla maddi durumu olmayan yetişkinlere ve çocuklara da eğitimler verilmektedir. Santralistanbul'daki Enerji Müzesi bünyesinde, İformel Eğitim-çocukistanbul tarafından yürütülmekte olan okul eğitim programları Enerji ve Bilim başlıkları altında gerçekleştirilmektedir. çocukistanbul Enerji başlığı altında gerçekleştirilen Enerji Eğitim Programları, enerji tasarrufu, verimliliği ve alternatif enerji kaynakları temalarına odaklanmıştır. Programlar, okul öncesi yaş grubundan, başlayarak ilkökul, ortaokul ve lise öğrencileri için 4 farklı yaş grubuna dönük olarak, yaş gruplarının duygusal, sosyal, zihinsel gelişimleri ve müfredat bağlantısı göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur. Çocuklar hemen her şeye dokunabildikleri Enerji Müzesi'nde müzenin tarihi, tükenen ve alternatif enerji kaynakları, enerji tasarrufu ve verimliliği ile elektriğin elde edilme yöntemleri gibi konularda çeşitli oyun, aktivite ve çalışma kâğıtları ile zenginleştirilmiş interaktif bir programa katılmaktadırlar. çocukistanbul BİLİM başlığı altında uygulanan programlar, bilim ve bilimsel düşünme yöntemlerine odaklanan interaktif atölye programları olarak yürütülmektedir. "Bilim nedir? Bilimsel düşünmenin kabul görmüş yöntemleri nelerdir? İnsan, bilim insanı mı olur, yoksa bilim insanı olarak mı doğar? Bilim ve bilimsel düşünce gündelik hayatımızın dışında mı yoksa içinde mi?" gibi sorulara odaklanan programlar

uluslararası ortaklıklar (Londra Bilim Müzesi ve Zoom Kindermuseum) içermektedir. Bilim başlığı altında gerçekleştirilen programlar ilkokul 4. sınıflar ve ortaokul öğrencilerini kapsamaktadır (<http://www.santralistanbul.org>).

EK:2 “Bina Keşfi” Atölyesi İçin Geliştirilen Etkinlik Föyü

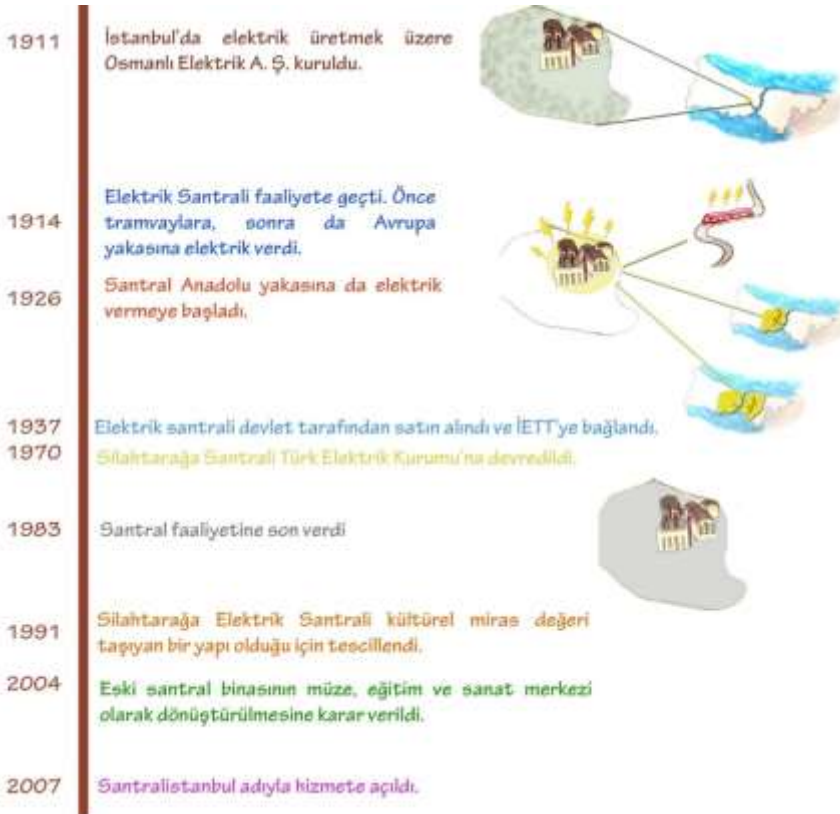
KEŞİF ATÖLYESİ

SANTRAL İSTANBUL ENERJİ MÜZESİ

Santralİstanbul Enerji Müzesine **HOŞGELDİNİZ.**

Bu binada keşfedilecek çok fazla şey var ve keşfe hazır mısınız?

SANTRALİSTANBUL'UN HİKAYESİ

SÖZLÜK:

CEPHE: Bir binanın dış yüzlerinden her birine verilen ad. Cepheler, binanın mimari tarzını anlamamızı sağlayan düzenlemeler içerir.

DEPO: Eşya veya malzeme ambarı.

KENT: Nüfusu 20000'i aşmış en büyük yerleşim birimi. Kentler, Kasaba veya köy gibi yerleşimlerden daha fazla nüfusu barındırır ve daha karmaşık bir yapıdadır.

KESİT: Bir nesnenin enlemesine ya da boylamasına bir düzlemle kesildiğinde ortaya çıkan yüzey. Bir yapı kesiti, o yapının duvarları, döşemeleri, merdivenleri, kat yükseklikleri hakkında bilgi verir.

KÜLTÜREL DEĞER: Bir nesnenin kullanıcılar için önemli olmasını sağlayan somut ve soyut değerlerin tümü. Bir nesnenin tarihsel varlığı ile ilgili araştırmaya dayanan fiziksel- somut değerler, toplumsal ve ekonomik değerler, bireyin algısına dayanan duygusal- soyut değerlerin bütünü.

KÜLTÜREL MİRAS: Bir ulusun veya ülkenin kültürel kimliğini oluşturan, tanımlayan, destekleyen veya gösteren, bir ulus veya ülkenin "diğer" veya "öteki" olarak gördüğü uluslar veya ülkeler karşısındaki farklılığını ve varlığını belgeleyen, kültür tanımlamasının içine giren bütün ulusal yaratılar, kazanımlar ve maddesel varlıklar kültürel mirası oluşturur.

MEKAN: İnsanı çevresinden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli boşluk tanıyan uzay parçası. Mekan, mimarlık mesleğinin temel konusudur. Aynı zamanda bir mimari ürünün vazgeçilmez tek niteliği, bir mimari ürünü var eden temel koşuldur.

MİMARLIK: Binaları ve diğer fiziki yapıları tasarlama ve kurma sanatı ve bilimidir. İnsanların yaşamasını kolaylaştırmak ve barınma, dinlenme, çalışma, eğlenme gibi eylemlerini sürdürebilmelerini sağlamak üzere gerekli mekânları, işlevsel gereksinimleri ekonomik ve teknik olanaklarla bağdaştırarak estetik yaratıcılıkla inşa etme sanatı; başka bir tanımlamayla, yapıları ve fiziksel çevreyi uygun ölçülerde tasarlama ve inşa etme sanat ve bilimidir. İnsan barınmak için yaşamak ve doğa şartlarından korunmak için bir mekân ihtiyacı duyar ve bu mekânı kendine özgü kültürel, fonksiyonel, teknik ve farklı zevklerde yaratır.

MÜZE: Müze, toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insanlara ve yaşadıkları çevreye ait somut ve somut olmayan kanıtları üzerlerinde çalışma yapmak, insanları eğitmek ve eğlendirmek amacıyla toplayan, koruyan, araştıran ve toplumla iletişim kurarak sergileyen, kar amacı gütmeyen sürekliliği olan bir kurumdur.

PLAN: Yeryüzünün ya da bir yapının küçük bir parçasını bütün ayrıntıları ile gösteren, farklı ölçeklerde hazırlanan harita ve resimler.

STRÜKTÜR:Bir yapının yük taşıyan bölümü.

TARİHİ ÇEVRE: Geçmiş dönemlerde inşa edilen, ait olduğu dönemin bilgi, teknoloji ve yaşamını bugüne taşıyan tarihi yapıların yer aldığı alan. Tarihi çevreler cami-kilise-havra gibi dini yapıları, okul-medrese gibi eğitim yapılarını, han-arasta gibi ticari yapıları, tarihi konutları ve köprü, çeşme gibi yapıları da içinde barındırır.

YAPI: Barınmak ya da eğitim, kültürel, ticari, ve benzeri amaçlarla kullanılmak için inşa edilmiş her türlü mimarlık eseri.

YERLEŞKE: Bir üniversitenin genellikle kent dışında derslik, öğrenci yurdu gibi her türlü yapı ve etkinlik alanlarıyla toplu bir biçimde bulunduğu yer, kampüs

SİZİN SÖZLÜĞÜNÜZ: Gezide öğrendiğin kelimeleri buraya yazabilirsin.

Aşağıdaki fotoğrafların sözlükte bulunan hangi kelimeleri ifade ettiğini düşünüyorsun? İsimlerini yazar mısın?

Müzenin içinde keşfedilmeyi bekleyen bazı objeler var. Bakalım bulabilecek misin? 😊

Elektrik Santraline ait Kazan Dairesini müzeye dönüştüren mimar ziyaretçileri bilgilendirmek için bazı bölümlere ekranlar yerleştirmek istemiş. Acaba bunlar nerede?

Müzenin içinde farklı bölümler arasında geçiş yapabilmek için binanın mimarı rampalar yerleştirmiş, sen toplam kaç tane rampa gördün?

Santral binası yapıldığında o dönemin en iyi teknoloji ürünü olan AEG marka makineler Almanya'dan getirilmiş. Binanın içinde bu makinelerden kaç tane bulunuyor?

Silahtarağa Elektrik Santrali Eğitim, Müze ve Kültür Merkezi'ne dönüştürüldüğünde içindeki binalarda da bazı değişiklikler yapılmış. Aşağıda bulunan iki resim arasındaki farkları bulup ne tür değişikliklerin yapıldığını söyler misin?

Silahtarağa Elektrik Santrali Planı

Santralistanbul Eğitim, Müze ve Kültür Merkezi Planı

KELİME AVI

E	K	R	T	K	B	N	M	K	O
M	Ü	Z	E	R	Ç	E	L	İ	K
D	L	M	A	K	İ	N	E	D	Ğ
S	T	R	Ü	K	T	Ü	R	V	Z
D	Ü	E	N	D	Ü	S	T	R	İ
Z	R	Y	E	N	İ	L	E	M	E
S	E	L	E	K	T	R	İ	K	N
K	L	Y	E	R	L	E	Ş	K	E
A	M	B	A	R	T	D	R	B	R
Z	İ	T	Ğ	A	V	E	Ş	İ	J
A	R	E	N	F	A	Y	H	L	İ
N	A	A	M	U	R	O	K	İ	Ş
U	S	A	N	T	R	A	L	M	Ü

Ambar	Endüstri	Kültürel Miras	Santral
Bilim	Enerji	Makina	Strüktür
Çelik	Kazan	Müze	Yenileme
Elektrik	Koruma	Sanat	Yerleşke

Tanımla

Binayı en iyi tanımlayan kelimeleri **daire** içine al.

Büyük

Geniş

İhtişamlı

İri

Küçük

karışık

sade

Acayip

sıkıcı

UZUN

sıcak

dar

Şeffaf
Sert

yumuşak

Kapalı

samimi

Ferah

Karanlık

Korkutucu

Neşeli

süslü

Heyecanlı

soğuk

Aşağıdaki resim parçaları hangi fotoğraflara ait? Bulabilir misin?

Foto1.

Foto 2.

A-.....

B-.....

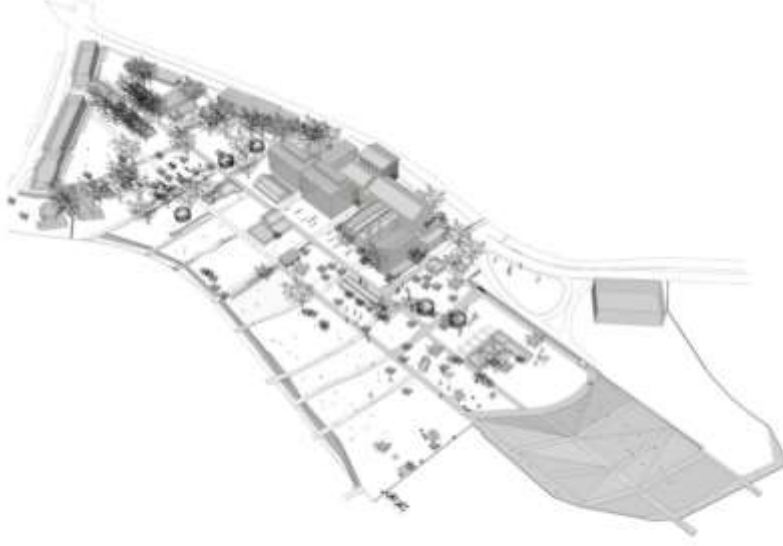
C-.....

D-.....

Gezdiğimiz binayı tanıyabildik mi acaba? 😊

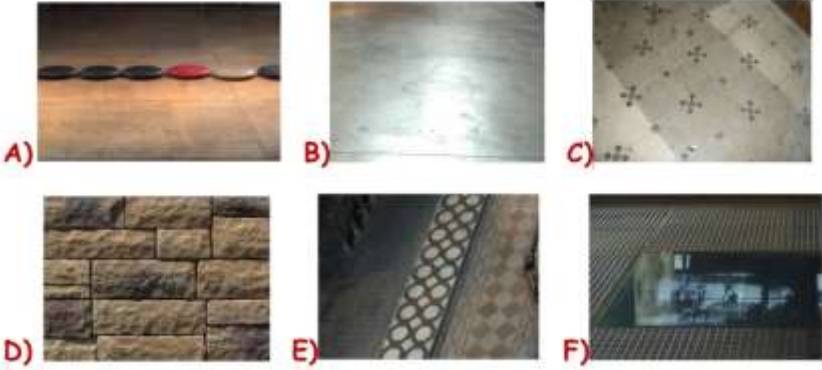
Bu kesitte aklınızda kalan iki mekanın adını yazabilir misiniz?

Bu fotoğrafta bazı nesnelere yer yokmuş, eksikleri tamamlayabilir misin? 😊

Hangi malzemeleri bu binada göremedik?

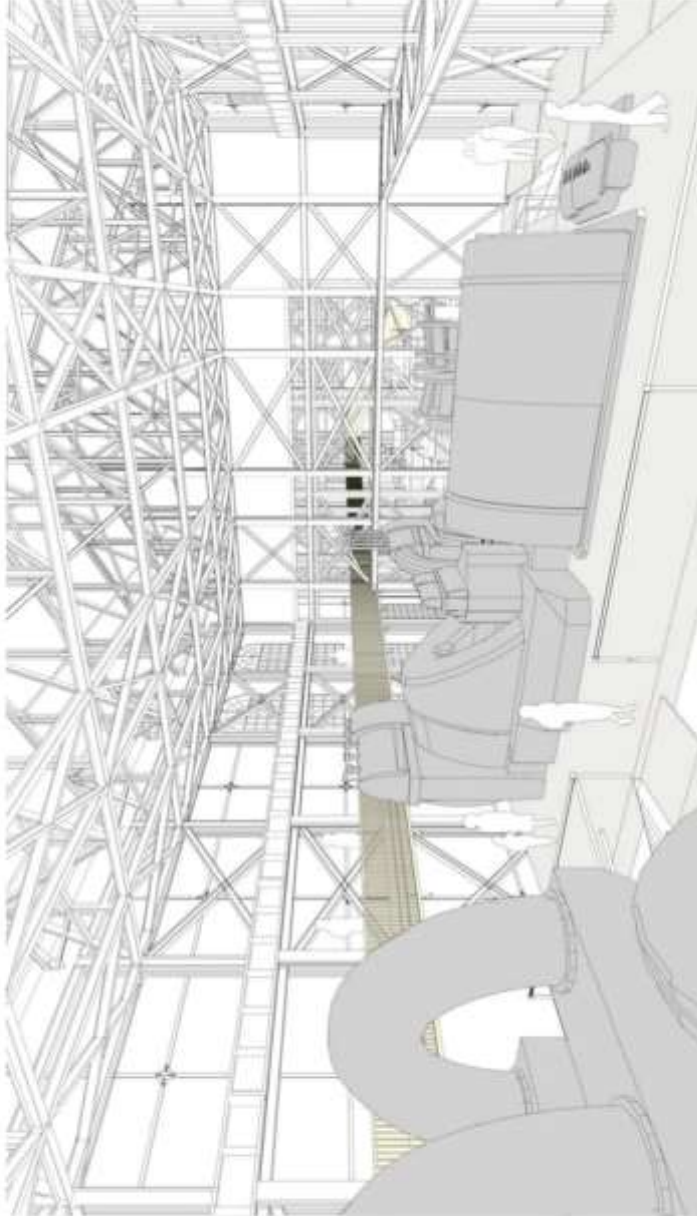

Aşağıdaki fotoğraflarda Elektrik Santraline ait eski ve yeni fotoğraflar bulunuyor. Bunları eşleştirebilir misin?

Bu müzeye bir şey hediye etmek isteseniz bu ne olurdu? Resimle anlatabilir misiniz?

Haydi Boyayalım.

Doç. Dr. Hikmet SİVRİ GÖKMEN / Ar. Gör. Nurten ÖZDEMİR